

➔ man kan byta dem, samt att komma åt sin läkemedelsförteckning.

Han tror också att möjligheten att patienter ska kunna se hela sin journal på nätet kan skrämna vissa läkare så att de begränsar sig själva när de skriver journal.

– I stället är risken att man dokumenterar i »minnet« och vid sidan om, vilket är helt förkastligt. Professionell dokumentation behövs för uppföljning och för att andra kollegor ska förstå tankegångar samt av legala skäl, säger Göran Petersson.

»Din journal på nätet« rullar vidare och redan till sommaren ska det finnas svar åtminstone på vad patienterna vill.

Parallellt har regeringen tillsatt en utredning om ny patientlagstiftning. I utredaren Johan Assarssons uppdrag ingår det bland annat att titta närmare på hur patienten kan få större tillgång till och kontroll över sin journal, till exempel via nätet.

– Vi ingår inte i varandra, men vi kommer att samordna oss kring frågor för att inte slösa resurser, säger projektledaren Maria Ekendahl. ■

»Tekniska lösningar finns för att patienten ska kunna delta«

Det finns tekniska lösningar så att patienten kan medverka i vården. Det menar Rikard Lövström, som förra veckan höll i seminariet »Patientens medverkan i den framtida journalen« på Vitalis.

Rikard Lövström, som har en bakgrund som distriktsläkare, jobbar med flera nationella IT-projekt i vården för Center för eHälsa i samverkan (CeHis) och sitter också i Läkareförbundets råd för läkemedel, IT och medicinteknik.

Han tror att det finns möjlighet för patienter och vård att samarbeta och hitta lösningar som gynnar båda parterna samtidigt som de sparar tid och pengar.

– Å ena sidan vill och kan patienten delta i vården, å andra sidan behöver man inom sjukvården hitta enklare och effektivare sätt för patienterna att delta, säger Rikard Lövström.

Enligt honom finns redan nu tekniska lösningar så att patienten kan utföra en del mätningar själv i hemmet

Rikard Lövström

»Patienten kan utföra en del mätningar själv i hemmet.«

och alltså inte alltid behöver söka upp en vårdgivare för exempelvis en provtagning.

Systemet underlättar för patienten och sparar tid och pengar i vården.

– Men för detta behöver patienten god information och kanske också vårdens stöd.

Han illustrerar detta genom att peka på att till exempel patienter som använder blodförtunnande mediciner skulle kunna ha en apparat hemma och mäta PK-INR.

– Av de 140 000 människor det gäller skulle 10–20 procent kunna mäta hemma, i stället för de 800 som SBU uppskattade mätte själva 2007. Det ger patienterna frihet, säger Rikard Lövström.

Det sparar också indirekt

kostnader; patienten slipper till exempel ta ledigt från jobbet för att gå till provtagningen.

På samma sätt skulle patienterna själva kunna utföra mätningar av PEF, blodtryck och blodglukos.

Men kräver detta att patienten medverkar i journalen?

– Inte direkt, säger Rikard Lövström. Men indirekt skulle patienten kunna leverera data som automatiskt förs in i journalen.

Rikard Lövström tycker att det är synd att debatten om patientens tillgång till journalen ibland fylls av motsättningar.

– Antingen tycker man att patienter ska medverka eller att de aldrig ska vara i journalen, säger han.

Så svartvitt är det inte, enligt Rikard Lövström, som tycker att kvaliteten måste vara målet och att patienterna mycket väl skulle kunna föra in vissa saker i journalen.

– Om journalen struktureras på ett bra sätt.

**Carina Eliasson
Karin Bergqvist**

Två pilotprojekt, men ingen forskning

Redan 2002 installerades »Sustains, Support users to access information and services«, på Ture Ålanders läkarpraktik, en husläkarmottagning i centrala Uppsala.

Projektet tog sin början på landstingets IT-avdelning och introducerades först på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Det bygger på att patienterna har ett vårdkonto med inloggningsuppgifter och en pin-kod som gör att de bland annat kommer åt sin journal på ett säkert sätt via nätet. Förutom att läsa journaltext kan patienterna bland annat se inbokade besök, läsa laboratoriesvar, kolla vilka remisser som gått iväg och ge-

nom sitt vårdkonto sicka meddelanden till sin läkare.

Men det är långt ifrån alla som är intresserade.

– Ungefär 400 av mina 2 500 listade patienter har valt att ansluta sig, säger Ture Ålander.

Han tycker att det är en självklarhet att patienterna ska kunna ta del av sina journaler. På frågan huruvida journalen som arbetsredskap för läkare äventyras svarar han:

– Journalen är ett arbetsredskap, men för vems skull? För patienternas. Journalen behöver inte göras till något mystiskt. Jag har inte upplevt att någon av mina patienter tycker det är svårt att ta del av den.

Även i Landstinget i Östergötland finns ett pilotprojekt, »PatientPortal«, sedan 2003 där en grupp på cirka 300 utvalda patienter med hjälp av ett e-id-kort har fått tillgång till sin journal via nätet. Men efter att journalsystemet Cosmic infördes för drygt tre år sedan kan patienterna i dag bara komma åt gamla journaluppgifter och exempelvis röntgensvar och labbanalyser.

Anders Bernholtz, som är sjuksköterska i grunden och nu projektledare för PatientPortal, säger att patienterna har varit nöjda.

– Vi får inga frågor om att man inte förstår, utan det är tekniska frågor.

När det gäller dem som arbetar i vården säger han att åsikterna har gått isär.

– Den oro som finns handlar oftast om tre saker: att det blir problematiskt för patienten när han eller hon ska få besked om allvarlig sjukdom, att arbetsbelastningen ökar för att patienterna ringer och frågar mer samt att journalen som arbetsredskap försämrats då man inte längre kan skriva allt i journalen.

Anders Bernholtz arbetar nu för att möjligheterna till mer forskning på området ska öka.

– Det finns väldigt lite forskning i Sverige när det gäller det här, säger han.

Maria Persson